

DEKLARĀCIJA PAR APVIENOTO NĀCIJU ORGANIZĀCIJAS SEPTIŅDESMIT PIEKTĀS GADADIENAS ATZĪMĒŠANU

Mēs, valstu un valdību vadītāji, kas pārstāvam pasaules tautas, esam pulcējušies 2020. gada 21. septembrī, lai atzīmētu Apvienoto Nāciju Organizācijas septiņdesmit piekto gadadienu. Mēs to darām patiesā apbrīnā un cieņā pret šīs organizācijas dibinātājiem. Nav nevienas citas pasaules mēroga organizācijas ar tik neapstrīdamām likumīgām pilnvarām, spēju saliedēt partnerus un normatīvo aktu ietekmi kā Apvienoto Nāciju Organizācija. Neviena cita globāla organizācija nesniedz tik daudziem cilvēkiem cerības dzīvot labākā pasaulē un nespēj nodrošināt to nākotni, pēc kādas ticamies. Vien retu reizi bijis tik svarīgi visām valstīm pielikt kopīgas pūles, lai īstenotu cerības, kuru dēļ nācijas ir apvienojušās.

Pēc Otrajā pasaules karā pieredzētajām šausmām Apvienoto Nāciju Organizācija tika izveidota kā visas cilvēces kopīgs projekts, lai glābtu nākamās paaudzes no kara posta. Pat lielu vispasaules izaicinājumu un spriedzes laikā mūsu organizācija ir veicinājusi dekolonizāciju un brīvību, piedalījies starptautiskās attīstības normu izstrādē un slimību izskaušanā. Apvienoto Nāciju Organizācija humānās palīdzības ceļā ir palīdzējusi izšķirt desmitiem konfliktu, izglābusi simtiem tūkstošu dzīvību un miljoniem bērnu nodrošinājusi izglītību, uz kuru ir tiesības ikvienam bērnam. Organizācija ir veicinājusi un aizsargājusi visas cilvēktiesības un pamatbrīvības ikvienam pasaules iemītniekam, tostarp vienlīdzīgas tiesības sievietēm un vīriešiem. Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūti, starptautisko tiesību stūrakmens, iestājas par visu valstu suverēnas vienlīdzības principu, teritoriālās nedalāmības tiesībām, politisko neatkarību un cilvēku pašnoteikšanās tiesībām. Statūtos nostiprinātas būtiskas pamatnostādnes: neiejaukšanās valstu iekšējās lietās un starptautisko strīdu risināšana ar miermīlīgiem līdzekļiem un saskaņā ar taisnīguma un starptautisko tiesību principiem. Šajā dokumentā paredzēts, ka visām valstīm jāatturas no draudu vai spēka izmantošanas pret jebkuras citas valsts teritoriālo nedalāmību vai politisko neatkarību vai jebkādam citām darbībām, kas neatbilst Apvienoto Nāciju Organizācijas mērķiem.

Organizācijai ir ne mazums sasniegumu, tādēļ mums visiem jāizrāda liela pateicība un cieņa Apvienoto Nāciju Organizācijai un tās darbiniekiem, it īpaši jau tiem, kas darba pienākumu izpildē ziedojuši savu dzīvību. Gadu gaitā vairāk nekā miljons sieviešu un vīriešu zem ANO karoga devušies vairāk nekā 70 miera uzturēšanas misijās. Daudzas valstis, to iedzīvotāji, privātais sektors un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji katru dienu izmanto ANO piedāvāto platformu, lai atvieglotu cilvēces dzīvi.

Tomēr Apvienoto Nāciju Organizācijas darbā nācies saskarties arī ar vilšanos. Pasaule mūsdienās vēl nav tāda, kādu organizācijas dibinātāji iecerēja pirms 75 gadiem. Šobrīd saskaramies ar arvien lielāku nevienlīdzību, nabadzību, badu, bruņotiem konfliktiem, terorismu, nedrošību, klimata pārmaiņām un pandēmiju. Cilvēki dažādos pasaules nostūros ir spiesti mērot bīstamu ceļu, meklējot patvērumu un drošību. Vismazāk attīstītās valstis atpaliek, un mēs joprojām neesam panākuši pilnīgu dekolonizāciju. Līdz ar to nepieciešama lielāka (nevis mazāka) iesaiste. Gadījumos, kad dalībvalstis veltījušas lielus pūliņus un resursus, pieredzēti diženi rezultāti. Izmantojot Globālo sarunu (*Global Conversation*), kuru šogad aizsāka ģenerālsēkretārs, esam ieklausījušies cilvēku bažās un cerībās. Mēs esam šeit, lai atbildētu.

Mēs visi saskaramies ar savstarpēji saistītām problēmām, kuras iespējams atrisināt tikai ar aktīvu daudzpusēju pieeju. Šis tikšanās laikā COVID-19 pandēmija turpina atbalsoties visā pasaulē. Vien dažu nedēļu laikā pandēmija pārtapa par lielāko vispasaules izaicinājumu Apvienoto Nāciju Organizācijas pastāvēšanas vēsturē. Slimības izplatība izraisījusi ne tikai nāvi un nopietnu saslimšanu, bet arī pasaules ekonomikas lejupslīdi, arvien lielāku nabadzību, trauksmi un bailes. Pandēmija izdara milzīgu spiedienu uz sabiedrību, ekonomiku un veselības sistēmām. Lai gan neviens no mums nav palicis neskarts, vissmagāk cietuši tieši vismazāk aizsargātie cilvēki un valstis. COVID-19 pandēmija mums pārliecinoši atgādinājusi, ka mēs visi esam cieši saistīti un tikai tik spēcīgi, cik vājākais no mums. Pandēmiju spēsīm izbeigt un novērst tās sekas tikai kopīgā un solidārā darbā. Tikai kopā mēs varam tapt gana izturīgi, lai stātos pretī nākotnes pandēmijām un citiem globāliem izaicinājumiem. Daudzpusīgums ir nevis viena no iespējām, bet gan neapšaubāma vajadzība, ja vēlamies atkopties vienlīdzīgākā, izturīgākā un ilgtspējīgākā pasaulē. Šo pūliņu centrā jābūt tieši Apvienoto Nāciju Organizācijai.

Starptautiskās sadarbības stiprināšana ir gan nāciju, gan cilvēku interesēs. Visi trīs Apvienoto Nāciju Organizācijas pīlāri – miers un drošība, attīstība un cilvēktiesības – ir vienlīdz svarīgi, savstarpēji saistīti un atkarīgi. 75 gadu laikā mēs esam daudz paveikuši, bet vēl ir daudz darāmā. Mums jau ir visi nepieciešamie rīki, un tagad tie tikai jāliek lietā. Ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam ir mūsu ceļvedis, kura īstenošana ir būtiski svarīga mūsu izdzīvošanai. Mums jārikojas bez kavēšanās. Tāpēc mēs neesam šeit sanākuši, lai atzīmētu svētkus. Mēs esam šeit, lai rīkotos. Vadoties pēc Statūtu mērķiem un principiem, mūsu nolūks ir nodrošināt iecerēto nākotni un izveidot mērķa sasniegšanai nepieciešamo Apvienoto Nāciju Organizāciju.

***

Neviens nepaliks novārtā. Nākamie desmit gadi, kurus esam apzīmējuši kā Rīcības desmitgadi, būs svarīgākie mūsu paaudzes laikā. Šis laiks būs vēl nozīmīgāks, mums cenšoties atgūties pēc COVID-19 pandēmijas. Mums nepieciešama pārliecinoša ANO attīstības sistēma un efektīva sadarbība starp Apvienoto Nāciju Organizāciju un starptautiskajām finanšu institūcijām. Mēs atbalstām ģenerālsekretāra darbu un pūliņus šī mērķa sasniegšanā. Mēs esam apņēmušies pilnībā un savlaicīgi īstenot Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam. Nemaz nepieļaujam citu alternatīvu. Mūsu uzmanības centrā jābūt tieši cilvēkiem, it īpaši vismazāk aizsargājamiem. Humānā palīdzība tiem, kam tā nepieciešama palīdzība, jānodrošina bez šķēršļiem un kavēšanās un saskaņā ar humānajiem principiem. Mēs darbā vadāmies pēc Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas, starptautiskajiem cilvēktiesību līgumiem un instrumentiem, lai nodrošinātu ikviena cilvēka cilvēktiesības un pamatbrīvības.

Mēs aizsargāsim planētu. Ja nespēsim apņēmīgus soļus, turpināsim noplicināt planētu, kurā būs mazāk bioloģiskās daudzveidības un dabas resursu. Saskarsimies ar vairāk vides apdraudējuma un klimata pārmaiņu izsauktu problēmu, tostarp dabas katastrofām, sausumu, pārtuksnešošanos, pārtikas trūkumu, ūdens trūkumu, meža ugunsgrēkiem, jūras līmeņa paaugstināšanos un okeānu noplicināšanu. Pienācis laiks rīkoties! Daudzas valstis jau šobrīd pieredzējušas ievērojamas pārmaiņas, tostarp mazas salu jaunattīstības valstis, vismazāk attīstītās valstis un iekšzemes jaunattīstības valstis. Mums jāpielāgojas apstākļiem un jāveic

atbilstošas aktivitātes, lai panāktu pārmaiņas. Mums ir nebijusi iespēja atjaunot pasauli labāku un zaļāku! Mums nekavējoties jāierobežo siltumnīcefekta gāzu emisijas un jāizstrādā ilgtspējīgi patēriņa un ražošanas modeļi saskaņā ar piemērojamām valsts saistībām attiecībā uz Parīzes nolīgumu un programmu 2030. gadam. To nevar atlikt uz vēlāku laiku!

Mēs veicināsim mieru un novērsīsim konfliktus. Pašreizējie bruņotie konflikti un draudi starptautiskajam mieram un drošībai ir steidzami jāatrisina ar miermīlīgiem līdzekļiem. Mēs vēlreiz atkārtojam, cik svarīgi ir ievērot Statūtus, starptautisko tiesību principus un attiecīgās Drošības padomes rezolūcijas. Jāievēro starptautiskie ieroču kontroles, ieroču neizplatīšanas un atbrūošanās nolīgumi un to izveides principi. Apvienoto Nāciju Organizācijai labāk jārisina visas draudu formas un jomas. Starptautisko mieru un drošību nopietni apdraud terorisms un terorismu veicinošs vardarbīgs ekstrēmisms. Pilnībā jāizmanto Statūtos paredzētie diplomātiskie rīki, ieskaitot preventīvo diplomātiju un starpniecību. Mēs aicinām ģenerālsekretāru uzlabot šo instrumentu kopumu, lai novērstu nemieru uzliesmojumu, saasināšanos un atkārtosanos uz sauszemes, jūrā, kosmosā un kibertelpā. Mēs pilnībā atbalstām un veicinām ģenerālsekretāra iniciatīvu par globāla pamiera pasludināšanu. Pilnībā jāievēro starptautiskās humanitārās tiesības. Miera panākšana, uzturēšana un saglabāšana ir viens no galvenajiem ANO pienākumiem.

Mēs ievērosim starptautiskās tiesības un nodrošināsim tiesiskumu. Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu un starptautisko tiesību mērķi un principi joprojām ir pārlaicīgi, universāls un neaizstājams pamats mierīgākai, plaukstošākai un taisnīgākai pasaulei. Mēs ievērosim noslēgtos starptautiskos līgumus un uzņemtās saistības. Mēs turpināsim veicināt demokrātisku principu un cilvēktiesību ievērošanu, uzlabot demokrātisku pārvaldību un tiesiskumu, stiprinot pārredzamu un atbildīgu pārvaldību un neatkarīgas tiesu iestādes.

Mēs panāksim, ka sievietes un meitenes ir uzmanības centrā. Ja netiks panākta vienlīdzīga un aktīva sieviešu līdzdalība visos līmeņos, konflikti netiks atrisināti un ilgtspējīga attīstība netiks panākta. Cilvēktiesības nebūs iespējams pilnībā ievērot, ja tās neattieksies arī uz visām sievietēm un meitenēm. Pastāvīga dzimumu nevienlīdzība un vardarbība, tostarp seksuāla un ar dzimumu saistīta vardarbība, liedz mums dzīvot labākā un taisnīgākā pasaulē. Mēs darbosimies vēl aktīvāk, lai panāktu dzimumu līdztiesību, sieviešu līdzdalību un sieviešu un meiteņu iespēju palielināšanu visās jomās.

Mēs veicināsim uzticības veidošanos. Arvien lielāka nevienlīdzība valstīs un starp tām apdraud mūsu pūliņus nodrošināt iecerēto nākotni. Nevienlīdzība izraisa neuzticēšanos starp valstīm un cilvēku neuzticēšanos pārvaldes institūcijām. Tāpat nevienlīdzība veicina arī ksenofobiju, rasismu, neiecietību, naida runu un dezinformāciju. Mēs nosodām visas šādas darbības. Mēs risināsim nevienlīdzības pamatcēloņus, tostarp vardarbību, cilvēktiesību pārkāpumus, korupciju, atstumtību, visu veidu diskrimināciju, nabadzību un izslēgšanu no sabiedrības, kā arī izglītības un darba trūkumu. Tā ir mūsu atbildība.

Mēs uzlabosim digitālo sadarbību. Digitālās tehnoloģijas ir ievērojami pārveidojušas sabiedrību. Tās piedāvā vēl nebijušas iespējas un jaunus izaicinājumus. Ja digitālās tehnoloģijas izmanto nepareizi vai ļaunprātīgi, tās var veicināt šķelšanos valstīs un starp tām, palielināt nedrošību, apdraudēt cilvēktiesības un saasināt nevienlīdzību. Mūsu turpmākajā

darbā vienai no prioritātēm jābūt kopīga redzējuma veidošanai par digitālo sadarbību un digitālo nākotni ar pareiza tehnoloģiju pielietojuma pilnu potenciālu un digitālās uzticēšanās un drošības jautājumu risināšanai, jo pasaule šobrīd vairāk nekā jebkad agrāk paļaujas uz digitālajiem savienojamības un sociāli ekonomiskās labklājības rīkiem. Digitālās tehnoloģijas var paātrināt programmas 2030. gadam īstenošanu. Mums jānodrošina droša un pieejama digitālā piekļuve visiem. Apvienoto Nāciju Organizācija var nodrošināt platformu visām ieinteresētajām personām, lai piedalītos šajā diskusijā.

Mēs atjaunināsim Apvienoto Nāciju Organizāciju. Mūsdienu pasaule ievērojami atšķiras no tās, kāda tā bija, kad pirms 75 gadiem tika izveidota Apvienoto Nāciju Organizācija. Šobrīd ir vairāk valstu, cilvēku un problēmu, bet ir arī vairāk risinājumu. Mums jāpilnveido un jāpielāgo arī mūsu darba metodes. Mēs atbalstām ģenerālsekretāra šī brīža reformas, kuru mērķis ir izveidot adaptīvāku, efektīvāku un atbildīgāku organizāciju, kas spēj labāk darboties šajā jomā un pielāgoties globālajām problēmām. Mēs atkārtoti aicinām veikt reformas trīs galvenajās ANO institūcijās. Mēs aņemamies atsākt diskusijas par Drošības padomes reformu un turpināt darbu, lai iedvestu jaunu dzīvību Ģenerālo asamblejā un stiprinātu Ekonomikas un sociālo lietu padomi. Mēs pilnībā atbalstām miera veicināšanas pieejas pārskatīšanu.

Mēs nodrošināsim ilgtspējīgu finansējumu. Mūsu darbā nepieciešams ilgtspējīgs un paredzams organizācijas finansējums. Mēs samaksāsim aprēķināto iemaksu pilnā apjomā un laikā. Jāizpēta pasākumi, kā to labāk nodrošināt. Mēs turpināsim uzlabot resursu pārredzamību, kā arī atbildīgu un efektīvu izmantošanu. Lai īstenotu programmu 2030. gadam, nepieciešams pilnībā un savlaicīgi izpildīt Adisabebas rīcības programmu par finansējumu attīstībai. Lai Apvienoto Nāciju Organizācija labāk sasniegtu savus mērķus, lielāka nozīme piešķirama kopīgam publiskajam un privātajam finansējumam.

Mēs atbalstīsim partnerattiecības. Mūsdienu problēmu pārvarēšanā nepieciešama ne vien pārrobežu, bet arī visas sabiedrības sadarbība. Mums jāpanāk, ka Apvienoto Nāciju Organizācija savā darbā iesaista un iekļauj visas ieinteresētās puses, pilsonisko sabiedrību, privāto sektoru, akadēmisko vidi un parlamenta pārstāvjus, lai nodrošinātu efektīvu atbildi uz kopīgajiem izaicinājumiem.

Mēs ieklausīsimies jaunatnē un sadarbosimies ar to. Jaunatne ir trūkstošais gabaliņš miera un attīstības mozaikā. Tāpat kā mēs mācījāmies no Apvienoto Nāciju Organizācijas dibinātāju tālredzības, mūsdienu jauniešiem būs jāsadzīvo ar mūsu darbību un bezdarbības sekām. Jau pārāk ilgi jaunās paaudzes balss bijusi apslāpēta diskusijās par nākotni. Tam jāmainās, jāģipilni iesaistot jauniešus dažādās aktivitātēs.

Mēs būsim gatavi. COVID-19 pandēmija mūs pārsteidza nesagatavotus. Tā ir bijusi kā modinātāja zvans, aicinot uzlabot mūsu gatavību ne tikai veselības krīzēm, bet arī citiem izaicinājumiem un problēmām. Mums jāstiprina starptautiskā sadarbība, koordinācija un solidaritāte. Lai samazinātu riskus un padarītu mūsu sistēmas izturīgākas, jāmacās un jādalās pieredzē un informācijā. Uzlabojot mūsu globālās krīžu novēršanas un reaģēšanas sistēmas, steidzami jāpaātrina izstrāde, ražošana, kā arī vienlīdzīga globāla piekļuve jaunām vakcīnām, zālēm un medicīnas iekārtām. Mēs augstu vērtējam visus veselības aprūpes un citus būtiski

svarīgos darbiniekus, kuri, glābjot citus, apdraud paši savu drošību, kā arī apņemamies darbā cieši pievērsties tieši cilvēkiem.

***

Mūsu šodienas vienošanās ietekmēs visas planētas ilgtspēju, kā arī vairāku paaudžu labklājību nākamajās desmitgadēs. Ar aktīviem globāliem pasākumiem un jaunu dinamiku, balstoties uz pēdējo 75 gadu laikā sasniegto progresu, esam apņēmības pilni panākt iecerēto nākotni. Lai to izdarītu, mēs mobilizēsim resursus, pieliksim lielākas pūles un parādīsim vēl nebijušu politisko gribu un vadību. Mēs strādāsim kopā ar partneriem, lai stiprinātu koordināciju un globālo pārvaldību pašreizējo un turpmāko paaudžu kopīgai nākotnei.

Mēs aicinām ģenerāļsekretāru pirms Ģenerālās asamblejas septiņdesmit piektās sesijas beigām sniegt ziņojumu ar ieteikumiem par to, kā tālāk strādāt ar mūsu kopīgo darba kārtību un reaģēt uz esošajiem un nākotnē iespējamiem izaicinājumiem.

Mēs apņemamies iepazīstināt savus ļaudis ar šo deklarāciju patiesā ANO tautu garā.